

Kırşehir Bölgesinde Kadın Hastalıkları Ve Doğum Polikliniğine Başvuran Kadınlar da HBsAg, Anti-HBs, Anti-HCV ve Anti-HIV Prevalansı

The Prevalance Of HBsAg, Anti-HBs, Anti-HCV AND Anti-HIV AM Among Women Admitted To Gynecology And Obstetrics Hospital In Kırşehir Province

Selda Songur Dağlı¹, Tulin Demir²

ÖZET:

Amaç: Kırşehir bölgesinde kadın hastalıkları ve doğum polikliniğine muayene için başvuran, hepatit ve HIV taraması yapılmış hastalarda HBsAg, Anti-HCV, Anti-HIV, Anti-HBs prevalansının saptanması amaçlandı.

Materyal ve Metot: Bu çalışmada Ocak-Mart 2014 tarihleri arasında Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Tıp Fakültesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi Obstetrik ve Jinekoloji Ünitesine başvuran toplam 832 hasta yapılan rutin hepatit ve HIV seroloji testlerinin sonuçları retrospektif olarak değerlendirildi.

Bulgular: Hastaların tümü Anti-HCV negatifti. Bir hastada Anti-HIV tekrarlanan çalışmalarda borderline değer olarak belirlendi. Çalışma grubunun 11'inde (% 1.3) HBsAg, 297'sinde (%35.7) Anti-HBs pozitifliği tespit edildi.

Sonuç: Çalışmamızda aldığımız sonuçların ülkemizde daha önce yapılan çalışmalarda elde edilen seroprevalans oranları ile benzerlik gösterdiği belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: HBsAg, Anti-HBs, Anti-HIV, Anti-HCV, Kırşehir

ABSTRACT

Purpose: We aimed to investigate HBsAg, Anti-HCV, Anti-HIV, Anti-HBs prevalence among the patients admitted to Department of Gynecology and Obstetrics and tested for hepatitis and HIV markers in Kırşehir province.

Materials and Method: In this study, routine hepatitis and HIV serological testing results of a total of 832 patients admitted to Kırşehir Ahi Evran University, Faculty of Medicine, Research and Training Hospital, Department of Gynecology and Obstetrics between the study period of January-March 2014 were evaluated retrospectively.

Results: All patients were negative for Anti-HCV. One patient was found to be repeatedly borderline for Anti-HIV. Among the study group, 11 (1.3%) were positive for HBsAg, and 297 (35.7%) were positive for Anti-HBs.

Conclusion: Results of this study displayed similar seroprevalence rates as previous studies conducted in Turkey.

Keywords: HBsAg, Anti-HBs, Anti-HIV, Anti-HCV, Kırşehir.

Gönderilme tarihi: 17.07.2017; Kabul edilme tarihi : 15.08.2017

¹ Ahi Evran Üniversitesi Tıp Fakültesi Kadın Hastalıkları ve Doğum Kliniği, Kırşehir.

² Türkiye Halk Sağlığı Kurumu Mikrobiyoloji Referans Laboratuvarları Daire Başkanlığı Ulusal AIDS Doğrulama ve Viral Hepatitler Laboratuvarı, ANKARA.

Sorumlu Yazar: Dr. Öğr. Üyesi Selda Songur Dağlı,,Ahi Evran Üniversitesi Tıp Fakültesi Kadın Hastalıkları ve Doğum Kliniği, Kırşehir.
E-posta : seldasongurdagli@hotmailmail.com

GİRİŞ

Human Immunodeficiency Virus (HIV) ve hepatit virüsleri tüm dünya genelinde önemli bir sağlık sorunu olmaya devam etmektedir. Dünya Sağlık Örgütü (WHO) verilerine göre; 500 milyon kişi halen Hepatit B ve C virüsü ile enfekte olup, her yıl bu enfeksiyonlara bağlı 1.5 milyon ölüm izlenmektedir. Viral hepatit enfeksiyonları enfekte vücut sıvıları ve kan yolu ile bulaşabilmekte, transplasental yolla da bebeğe geçiş izlenebilmektedir. Vakaların bir kısmı asemptomatik seyretmektedir. HIV de ise yeni vaka görülme oranı yıllar içinde azalmaktadır. HIV bulaşmasını engelleyecek hijyenik önlemlerin alınması ve antiretroviral tedavinin (ART) yaygınlaşmasıyla HIV nedenli ölüm sıklığı son on yılda %45 azalmıştır. 2000'li yıllarda 3.2 milyon insan yeni enfekte iken 2015'de bu sayı 2.1 milyona inmiştir, 2030'da ise bu sayının 200 binin de altında olması beklenmektedir.¹

Bu çalışmada; Kırşehir bölgesinde Obstetrik ve Jinekoloji Ünitesine değişik şikayetlerle muayene olmak için başvurmuş hastalardan hepatit ve HIV taraması yapılmış olanların bilgileri toplanarak Kırşehir bölgesinde HBsAg, Anti-HCV, Anti-HIV, Anti-HBs prevalansının saptanması amaçlandı.

YÖNTEM

Bu çalışmada Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Tıp Fakültesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi'ne Ocak-Mart 2014 tarihleri arasında obstetrik ve jinekoloji ünitesine başvuran toplam 832 hastaya yapılan rutin hepatit ve HIV seroloji testlerinin sonuçları retrospektif olarak değerlendirildi. Serolojik testler makroeliza metodu kullanılarak yapıldı (Roche Cobas 6000, Roche Diagnostics, USA). Borderline çıkan sonuçlar tekrar çalışıldı. Anti-HIV borderline çıkan sonuçlar Western Blot testi ile doğrulamaya alındı. Verilerin analizi SPSS 15.0 paket programı ile yapıldı.

BULGULAR

Çalışmaya yaşları 17-60 yıl arasında değişen (yaş ortalaması 28±2.4 yıl) toplam 832 hasta dahil edildi. Hastaların tümü Anti-HCV negatif olarak saptandı. Bir hastada Anti-HIV tekrarlanan çalışmalarda borderline değer olarak belirlendi. Bu hasta örneği Western Blot analizi ile negatif olarak raporlandı. Çalışma grubunun 11'inde (%1.3) HBsAg, 297'sinde (%35.7) Anti-HBs pozitifliği tespit edildi. Tablo 1'de HBsAg, Anti-HBs, Anti-HCV, Anti-HIV prevalansları gösterilmiştir.

Tablo 1: Çalışma grubunda HBsAg, Anti-HBs, Anti-HCV, Anti-HIV prevalansları

Test edilen parametre	N(%)	
	Negatif	Pozitif
HBsAg	821 (98.7)	11 (1.3)
Anti-HBs	535 (64.3)	297 (35.7)
Anti-HCV	832 (100)	-
Anti-HIV	832 (100)	-

TARTIŞMA

Hepatit B virüsü enfeksiyonu, aşı ile önlenebilen bir hastalıktır. HBsAg ile enfekte kişilerin büyük bir kısmında anti-HBs antikoru gelişerek bağışıklık oluşurken bir kısmı hastalığı taşımakta ve kronikleşmektedirler. Hepatit B anneden bebeğe geçtiğinde ise %90 oranında kronikleşmektedir. Bu nedenle taşıyıcılığın doğumda tespit edilmesi yenidoğan açısından büyük önem taşımaktadır. Bu amaçla ülkemizde tüm gebelik takiplerinde rutin hepatit taraması yapılmaktadır. HBsAg pozitifliği olan annelerden doğan bebeklere aşıya immunglobülin tedavisi eklemektedir. Bu tedavi ile yenidoğana hepatit bulaşması büyük ölçüde önlenmektedir. Önlenemeyen kısmın intrauterin dönemdeki bulaşmaya bağlı olduğu düşünülmektedir.²

Bu çalışmada herhangi bir şikayet ile Jinekoloji ve Obstetrik Ünitesine başvuran 15-60 yaş arasındaki kadınlarda HIV ve hepatit markerları retrospektif olarak taranmıştır. HBsAg prevalansı hasta grubumuzda %1.3 olarak bulunmuştur. HBsAg pozitifliği ülkemizde yapılan çeşitli çalışmalarda %1.8-4.7 arasında belirlenmiştir.³

Çalışmamızda HBsAg pozitifliği % 1.3 olarak saptanırken HCV ve Anti-HIV pozitifliği saptanmamıştır. Bölgemizde daha önce kan donörlerinde yapılan çalışmada 4 yıllık tarama sonucu HBsAg pozitifliği % 0.97, anti HCV pozitifliği % 0.03 olarak belirlenirken; ürolojik cerrahiye alınan hasta grubunda ise HBsAg pozitifliği %3.1, AntiHIV pozitifliği % 0 olarak belirlenmiştir.⁴⁻⁵ Yıllar içinde Anti-HCV seroprevalansında azalma olduğu, HBsAg seroprevalansında önemli bir artış olmadığı gözlenmektedir.

Ülkemizde yapılan çeşitli çalışmalarda HBsAg pozitifliği değişik oranlarda bulunmuştur; Doğan ve ark. % 1.2, Kölgeliler ve ark. % 4.7, Balık ve ark. % 5.7, Dayan ve ark. %3.17, Altınbaş ve ark. Dündar ve ark. %2.2, Kasap ve ark. %1.8, % 2.8, Erensoy ve ark. % 4.2, Karaca ve ark. %4.7, Arslan ve ark. %4.6, Yılmaz ve ark. %2.9, Özlü ve ark. %1.8, Madendağ ve ark. %2.6 pozitiflik belirlenmiştir.⁶⁻¹⁸ Çalışmamızda HBsAg pozitifliği %1.3 olarak belirlenmiştir, bu değer diğer yazarların bulduğu oranlardan daha düşüktür. Kırşehir ilinde 1981 yılından beri 'Genişletilmiş Bağışıklama Programı' Sağlık Bakanlığı tarafından büyük bir başarıyla yürütülmektedir. Bizim ilimiz için oranın düşük olması bu başarılı aşılama programına bağlanabilir.

HBsAg pozitifliği yapılan çalışmalarda bölgeye ve taranan popülasyona göre de farklılık göstermektedir. Türkiye Kızılayı Kan Merkezi verilerine göre 2012 yılında Türkiye genelinde HBsAg pozitifliği % 0.6 olarak bildirilmiştir. Hepatit B için yapılan çalışmalarda HBsAg oranları % 1.3 ile % 13.6 arasında değişmektedir. Kızılay'ın yüksek riskli saydığı kişilerden kan almadığı düşünülürse bu oranın düşük olmasının nedeni anlaşılabilir.² Kaygusuz ve ark. diyalize giren hastalarda yaptıkları bir çalışmada HBsAg pozitifliğini % 8.1 olarak bulmuşlardır.¹⁹ Viral hepatit enfeksiyonlarının hemodializ hastalarında sık karşılaşılan bir komplikasyon olduğu düşünülürse oranın yüksek çıkma nedeni açıklanabilir.

Anti-HBs prevalansı bizim çalışmamızda %35.7 olarak bulunmuştur. Ülkemizde yapılan çeşitli çalışmalarda ise benzer sonuçlar alınmıştır; Doğan ve ark. %26.3, Kölgeliler ve ark. % 38.4, Balık ve ark. %29.7, Kaygusuz ve ark. % 38.6, İnci ve ark. % 35.06, Tunç ve ark. %48, Demirpençe ve ark. %48.06, Araz ve ark. % 41.7 olarak belirlemiştir.^{6- 8, 19-23}

Bizim çalışmamızda AntiHCV pozitifliği %0 olarak bulunmuştur, bu değer diğer yazarlarla da paralellik göstermektedir. Kölgeliler ve ark. %0.28, Balık ve ark. %0.4, Dayan ve ark. %0.64, Altınbaş ve ark. %0.2, Dündar ve ark. %0.1, Kasap ve ark. %0.3, Özlü ve ark. %1.1, Madendağ ve ark. % 0.15 Anti-HCV pozitifliği saptanmıştır.^{7-12, 17- 18}

HCV bulaşma riski HBV'den daha düşük olduğu için prevalansın düşük olduğunu düşünmekteyiz. İlimizde tek eşliliğin yaygın olması ve kapalı bir toplum olması nedeniyle bu oranlar düşük bulunmuştur. Ayrıca HCV'nin aşılmasının olmaması sebebiyle bulaşmayı önleyici tedbirlere daha fazla dikkat edilmesi de bulaşmayı azaltabilmektedir.

HIV pozitifliği gebe popülasyonda yenidoğana bulaş yönünden ciddi önem taşımakta bu nedenle gebelik sürecinde enfeksiyonun tanısının konularak tedaviye başlanması yenidoğana bulaş riskini de engelleyeceği için ciddi toplumsal önem taşımaktadır. Çalışma grubumuzda Anti-HIV pozitifliği saptanmamıştır. Ülkemizde yapılan çeşitli çalışmalarda Anti-HIV pozitifliğinin düşük olduğu izlenmiştir. Özlü ve ark. yaptıkları çalışmada pozitiflik saptamamış, Madendağ ve ark. ise %0.004 pozitiflik tespit etmiştir.^{17- 18}

Çalışmamızdaki sonuçlar ülkemiz geneliyle paralellik göstermektedir. Ülkemiz Hepatit B virüs enfeksiyonu için orta endemik bölgededir. Enfeksiyon anneden bebeğe geçtiğinde %90 oranında kronikleşmektedir, bu nedenle HBV, HCV, HIV gibi kan yoluyla bulaşan virüslerin, rutin taramasının yapılmasının yenidoğanlara viral bulaşın önlenmesinde önemli bir basamak olduğunu düşünmekteyiz. Ülkemiz genelinde de kan yolu ile bulaşan enfeksiyonların sıklığında azalma olduğu izlenmektedir. Özellikle aşılama ve bilgilendirme programlarının yaygınlaşması, hijyene önem verilmesi, bu hastalıklara farkındalığın artması ile kan ve salgı yoluyla bulaşan enfeksiyon oranlarında azalma olduğunu düşünmekteyiz. Daha sağlıklı veriler için bölgemizde daha geniş kapsamlı çalışmaların yapılmasının gerekliliğine inanmaktayız.

KAYNAKLAR

1. Hepatitis. World Health Organization. <http://www.who.int/mediacentre/factsheets>.
2. Zuckerman JN. Review: hepatitis B immune globulin for prevention of hepatitis B infection. *J Med Virol* 2007; 79: 919-21.
3. Tosun S. Viral Hepatitlerin Ülkemizdeki Değişen Epidemiyolojisi. *Ankem Derg.* 2013; 27: 128-134.
4. Demir T. Kırşehir Bölgesindeki Kan Donörlerinin HBsAg, anti-HCV, anti-HIV 1/2 ve Sifiliz Seroprevalansı Yönünden Değerlendirilmesi. *Viral hepatit dergisi*;2010: 16(3): 111-116.
5. Demir T, Yenice MG, Sankaya K. Ürolojik Cerrahiye Alınacak Hastalarda Operasyon Öncesi HBs-Ag, Anti-HCV ve Anti-HIV Pozitiflik Oranlarının Değerlendirilmesi. *Selçuk Üniv Tıp Derg.* 2011;27 :201-4.
6. Doğan K, et al. Gebelerde Toxoplasma gondii, Rubella, Sitomegalovirus, Sifiliz ve Hepatit B Seropozitiflik Oranları. *Türkiye Parazitoloj Derg.* 2014;38: 228-33.
7. Kölgeliler S, et al. Adıyaman ilindeki gebelerde HBsAg ve Anti HCV pozitifliği. *Viral Hepatit Derg.* 2012; 18: 98-101.
8. Balık G et al. Rize bölgesinde yaşayan gebe kadınlarda HBsAg, AntiHBs ve Anti-HCV seroprevalansı. *Dicle Medical Journal/Dicle Tıp Dergisi.* 2013;40:254-257.
9. Dayan S, Tekin A, Tekin R, Dal T, Hoşoğlu S, Yazgan UC, et al. HBsAg, anti-HCV, anti-HIV 1/2 and syphilis seroprevalence in healthy volunteer blood donors in southeastern Anatolia. *J Infect Dev Ctries.* 2013;7:665-669.
10. Altınbaş S, Erdogan M, Danişman N. The seroprevalences of HBs Ag and anti-HCV in pregnant women in Ankara. *Arch Gynecol Obstet.* 2010; 281:371.
11. Dündar Ö, Çelik S, Tütüncü L, Ergür AR, Atay V, Müngen E. 2000-2005 yılları arasında kliniğimizde doğum yapan gebelerde

- Hepatit-B, Hepatit-C, HIV, toksoplazma ve rubella prevalansının araştırılması. Zeynep Kamil Tıp Bülteni. 2009; 40: 1-9.
12. Kasap B, Öner G, Küçük M, Öztürk Turhan N, Akın MN, Arıkan S, Dirgen Çaylak S. Muğla'daki gebelerin toksoplazma, rubella, sitomegalovirüs ve hepatit prevalansının değerlendirilmesi. Tepecik Eğit. ve Araşt. Hast. Dergisi. 2017; 27(1):31-36.
 13. Erensoy M, Harma M, Kafalı H, Güngen N, Demir N. Gebelerde hepatit B taşıyıcılığı ve yenidoğana vertikal geçiş. Perinatoloji Dergisi. 2003;11:29-32.
 14. Karaca Ç, Karaca N, Usta T, Demir K, Kaymakoğlu S, Beşışık F, ve ark. Gebe popülasyonunda hepatit B, C, D virus enfeksiyonu sıklığı ve hepatit C virüsünün perinatal yolla geçiş oranı. Akademik Gastroenteroloji Dergisi. 2003; 2: 122- 124.
 15. Aslan G, Ulukanlıgil M, Harma M, Seyrek A, Taşçı S. Şanlıurfa'da gebelerde HBV seroprevalansı. Viral Hepatit Derg. 2001; 2: 324-6.
 16. Yılmaz M, Altındış M, Cevrioğlu S, Fenkeci V, Aktepe O, Sırthan E. Afyon Bölgesinde yaşayan gebe kadınlarda toksoplazma, sitomegalovirus, rubella, hepatit B, hepatit C seropozitiflik oranları. Kocatepe Tıp Dergisi. 2004; 5: 49-53.
 17. Özlü T, Taş T, Mengeloğlu F, Koçoğlu E, Dönmez M. Frequency of HBsAg, anti-HCV, and anti-HIV in pregnant women and/or patients with gynecologic diseases in a tertiary hospital. Journal of Clinical and Experimental Investigations. 2015;4 (2): 166-170.
 18. Madendağ Y, Madendağ İ, Çelen Ş, Ünlü S. Hastanemize Başvuran Tüm Obstetrik ve Jinekolojik Hastalarda Hepatit B, Hepatit C ve HIV Seroprevalansı Türkiye Klinikleri J Gynecol Obst. 2007; 17(6): 442-6.
 19. Kaygusuz TÖ. Kronik Hemodiyaliz hastalarında HBsAg ve anti-HBs seroprevalansı. FÜ Sağ Bil. 2007; 21: 55-7.
 20. İnci A, Okay M, Güven D. Artvin Devlet Hastanesi'ne Başvuran Hastalarda HBsAg, Anti-HBs, Anti-HCV ve Anti-HIV Seroprevalansı. Viral Hepatit Dergisi. 2013; 19(1): 41-4.
 21. Tunç N, Eraydın H, Çetinkaya E, Oduncu MK, Toy Ş. Siirt Devlet Hastanesi'ne Başvuran Hastalarda HBsAg, Anti-HBs, Anti- HCV ve Anti-HIV Seroprevalansı. Viral Hepatit Dergisi. 2011; 17: 7-11.
 22. Demirpençe Ö, Tezcan SI, Değirmen E, Mert d, Gümüş A, Çelen MK. Batman Devlet Hastanesine Başvuran Kişilerde Hepatit ve HIV Serolojisinin Sonuçları. Viral Hepatit Dergisi. 2012; 18: 6-10.
 23. Araz NÇ. Gaziantep Çocuk Hastanesi Pediatri Polikliniği'ne başvuran olgularda hepatit B sıklığı. Gaziantep Tıp Derg. 2007; 1-3.